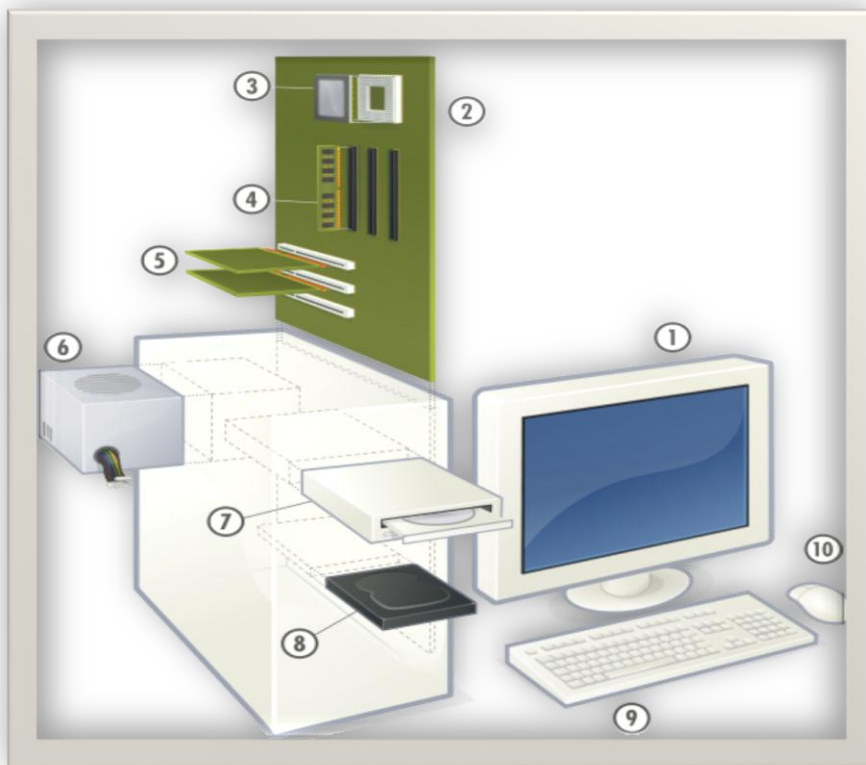

MODUL 3 Princípy fungovania IKT

Hardvér

Časti počítača <http://windows.microsoft.com/sk-SK/windows-vista/Windows-Basics-all-topics>

C3.1. Prirad'te čísla.

monitor
matičná doska
Procesor
RAM
Rozširujúca karta
Zdroj
Optická mechanika
Pevný disk
Klávesnica
Myš

Príklady - prídavné zariadenia:

Dataprojektor, prenosný HDD, tablet, scanner, tlačiareň, reproduktory, vizualizér, interaktívna tabuľa, Blue Ray mechanika, ...

3.2. Nájdite informácie (obrázky, parametre) o týchto zariadeniach na webe.

DU - C3.3. Naskenujte svoje maturitné foto alebo svadobné foto a pošlite lektorke do mailu ako prílohu, predmet SCANNER.

Softvér

(angl. software alebo SW) je označenie pre programové vybavenie [počítača](#) alebo súhrn všetkých [programov](#), ktoré sa dajú použiť na výpočtovom zariadení. Má nemateriálnu povahu, hovoríme o vývoji softvéru. Rozlišujeme [systémový softvér](#) a [aplikačný softvér](#).

Medzi softvér zaraďujeme tak [operačné systémy](#) a [ovládače zariadení](#), ako aj všetky druhy aplikačných programov, napríklad textové editory a iné kancelárske aplikácie, grafické aplikácie, aplikácie na prehrávanie [multimédií](#), [hry](#) a všetky ostatné programy.

Hlavné rozdelenie softvéru - na softvér bezplatný a platený (komerčný). Bezplatný softvér je voľne šírený a môže byť jednoducho upraviteľný. Platený softvér môžete používať iba vtedy, ak zaplatíte za [licenciu](#) softvéru, a nebudete túto licenciu porušovať. Platený softvér teda nemožno vlastniť, je len možné používať ho po zaplatení a splnení podmienok.

Softvér sa dá získať na [Internet](#)e, [lokálnej sieti](#), na [pamäťových médiách](#) (CD, DVD...), alebo už predinštalovaný na novom počítači.

Aplikačný softvér:

- **Textový editor** (MS Word, Word, Writer a pod.)

Aby sa dali navrhovať a tlačiť stránky, na ktorých je [text](#) v kombinácii s [grafikou](#), a aby bola čo najlepšia [obsahová](#) i [estetická](#) úroveň [tlačoviny](#), musí mať program niekoľko špecifických vlastností:

- Práca s množstvom typov a veľkostí písma ([fonty](#)) na vytváranie nadpisov a zvýrazneného textu. Umožnenie proporcionálneho písma tzn. písmeno "w" a "i" budú v riadku zaberáť nerovnako široké miesto.
- Vytváranie stĺpcov a rámciekov s textom, orámovanie celej strany a iné efekty
- Vloženie grafických objektov vytvorených externým [grafickým editorom](#)
- Možnosť vloženia špeciálnych znakov, ktoré nie sú priamo na klávesnici počítača
- [WYSIWYG](#) - What You See Is What You Get. Programy umožňujúce vidieť vytváraný dokument na obrazovke tak, ako bude vyzeráť v skutočnosti vytlačený na tlačiarni. Táto vlastnosť vylučuje, aby ste urobili chybu pri formátovaní stránky. Ušetrí vám papier, pretože si vytlačíte stranu presne tak ako ste ju chceli mať upravenú.
- **Tabuľkový kalkulátor** (MS Excel, Quattro, Calc atď.) Je program na vytváranie tabuliek. Je to matica čísel (textu, vzorcov) medzi ktorými je možné vykonávať matematické a textové operácie.
- **Databázové systémy** (Microsoft Access, MySQL) Programy na vytváranie a správu databáz.
- **Prezentačný softvér** (Microsoft PowerPoint) Programy na vytváranie prezentácií, multimedálnych súborov určených pre prezentovanie činnosti, alebo vecí. Je možné vkladať text, obraz, video, zvuk ...

Doteraz spomínané programy tvoria základ KANCELÁRSKYCH BALÍKOV (Open Office, MS Office, StarOffice, PC Suite 602 Pro).

- **Antivírusové programy a antispýwarové** (NOD32, AVG, Avast, Norton Antivirus) slúžia na ochranu počítača pred tzv. škodlivými programami - vírusami, trójskymi koňami, spyware a pod.
- **Správa súborov** (Windows Commander, Servant Salamander, Turbo Navigator) Programy na správu súborov. Umožňujú kopírovanie, prenášanie, náhľady, sledovanie zmien, vytváranie a správu adresárovej štruktúry.
- **Zálohovacie, archivačné a kompresné nástroje** (Nero Burning ROM, WinZip, WinRAR, Power Archiver, UltimateZip, ...) Programy pre vytváranie záloh, kompresiu dát a pod.

- **Multimediálne utility** (CD a DVD prehrávač, MP3player, prezerač grafických súborov) Programy pre prehrávanie a vytváranie multimediálneho obsahu.
- **Grafický editor** (Adobe Photoshop, Paint Shop Pro, Corel Draw!, Corel Photo-Paint)
- **Vývojové prostredia programovacích jazykov** (Turbo Pascal, Borland Delphi, MS Visual Basic, ...) Sú programy na vytváranie softvéru. Vyššie programovacie jazyky umožňujú naprogramovať aplikačný softvér. Súčasťou balíka sú ladiace programy a simulátory.
- **Internetové nástroje** (Internet Explorer, Netscape, off-line sťahovače www stránok, FTP, downloadery, HTML editory, ...) Nástroje na prezeraie obsahu internetu, sťahovanie, vyhľadávanie stránok, sťahovanie a odosielanie pošty.
- **Systémové nástroje** (ovládače, defragmentácia) Systémové nástroje sú programy na správu operačného systému, správu a údržbu softvéru.
- **Vzdelávacie programy** (encyklopédie, slovníky, prekladače, Route66)
- **Geografické informačné systémy a GPS** Programy pre prácu s GPS, mapové softvéry, navigačné softvéry.
- **Ekonomické aplikácie** (účtovnícke, skladové, výpožičné) Ekonomické balíky, účtovníctvo, mzdy, fakturácia, správa skladu, spolupráca s registračnými pokladňami.
- **DTP** (DeskTop publishing) Programy pre prípravu tlače - kníh a časopisov.
- **CAD a 3D modelovanie** Programy pre kreslenie stavebným a strojárskych výkresov, modelovanie, 3D výstupy, renderovanie a pod.
- **Programy na oddych a relax (hry)**

Keď sa autor rozhodne distribuovať svoj softvér ako **public domain**, vzdáva sa tak všetkých práv diktovať, čo smie a nesmie byť zmenené. **Open source** kód, hoci je tiež zadarmo, nesie so sebou aj zopár obmedzení spomenutých v licencií. Používatelia musia vedieť čo môžu a nemôžu robiť s daným kusom programu. Pod pojmom otvorený (open) kód sa myslí to, že používateľ má prístup k zdrojovému kódu programu v jazyku, v ktorom bol napísaný. Naproti tomu väčšina komerčných programov prichádza už v binárnej verzii zdrojového kódu - bez pribaleného zdrojového kódu. Ēru open source, **GPL** (**G**eneral **P**ublic **L**icence) nástrojov a programov sa do dnešnej podoby dostala vďaka Linuxu.

Cvičenie C3.4.:

Popis základných prvkov OS MS Windows.

Cvičenie C3.5.:

1. *Základné činnosti s priečinkami a súbormi – Cvičenie*
  - a. Na pracovnej ploche vytvorte priečinok (zložku) PREDMETY.
  - b. V priečinku PREDMETY vytvorte zástupcu programu Kreslenie(mspaint.exe) a dva textové dokumenty informatika.txt, matematika.txt.
  - c. V Dokumentoch skontrolujte, či máte svoj priečinok (s vlastným menom) – ak nie, vytvorte ho.
  - d. Vo svojom priečinku vytvorte priečinok IVT, MAT a OBRAZKY.
  - e. Do priečinka IVT **presuňte** súbor informatika.txt (vytvorený v bode 2).
  - f. Do priečinka MAT **skopírujte** súbor matematika.txt (vytvorený v bode 2).

- g. V priečinku OBRAZKY vytvorte nový bitmapový obrázok, otvorte ho a nakreslite niečo. Súbor zatvorte. Premenujte ho na DOJEM.BMP.
- h. Nájdite súbory s príponou jpg (dáme hľadať *.jpg). Z nájdených súborov **skopírujte NARAZ** prvý a tretí v poradí do priečinka OBRAZKY. (*Označovať viaceré súbory môžeme pri stlačení klávesy CTRL.*)
- i. Otvorte svoj priečinok PREDMETY z Plochy, IVT, MAT, OBRAZKY z vášho priečinka – každý v novom okne. Všetky ostatné okná zatvorte.
- j. Dajte usporiadať všetky otvorené okná automaticky vedľa seba. Odfotoťte obrazovku. Toto foto vložte do Wordu. Potom okná zatvorte.
- k. Uložte wordovský súbor pod názvom **Cvičenie OS_VASEPRIEZVISKO**.

2. *Vyhľadávanie v OS Windows.*
3. *Miniaplikácie – napr. – Predpoveď počasia, RSS kanály.(je len od Vista)*
4. *Vyskúšajte Nástroj na vystrihovanie z Príslušenstva.(je len od Vista)*
5. *Odištalovanie softvéru – Audacity.*
6. *Naištalovanie softvéru – Audacity.*
7. *Vytvorenie nového konta.*
8. *Kontrola nastavenia antivírovej ochrany, firewall-u, antispýwarová ochrana.*
9. *Skontrolujte svoj USB kľúč antivírovým. programom.*